

Gespreksleidraad voor communicatie met mensen met dementie

Verpleegkundige en verzorgende professionals horen hun manier van communiceren aan te passen aan iemand met dementie. Hoe je dat kan doen? Je vindt hier tips voor communicatie met iemand met dementie.

Tips voor tijdens het gesprek:

- 1. Leg contact met aandacht**
Hannie gaat hurkend naast het bed zitten en kijkt hem aan. Ze probeert met zachte stem tegen meneer te praten.
- 2. Maak jezelf bekend**
'Goedemorgen mevrouw Van der Berg. Ik ben Elsemieke.'
- 3. Houd het simpel/spreek met korte zinnen**
'Meneer Boersma, ik zie dat u uit uw eigen bed bent gegaan.'
- 4. Houd rekening met de fysieke omgeving**
Vermijd storende achtergrondgeluiden, zoals radio.
- 5. Let op iemands reactie en benoem gevoelens**
'Ik zie dat het u boos maakt dat de mannen in uw tuin aan het werk zijn.'
- 6. Sluit aan bij iemands beleving**
'Bent u weer een artikel aan het schrijven voor de krant?'
- 7. Neem iemand met dementie serieus**
'U heeft altijd bij de ANWB gewerkt toch? Wilt u daar wat over vertellen?'
- 8. Toon betrokkenheid**
- 9. Deel oprecht complimentjes uit**
'Ik zie dat u de kat goed verzorgt.'
- 10. Vraag niet naar feiten van vandaag of gister**
'Hebt u een prettige dag gehad?'
- 11. Gebruik humor**
- 12. Begrens het gedrag, indien passend**
'Ik vind het niet fijn dat u mij een tik geeft. Wilt u daarmee stoppen?'

Algemene uitgangspunten voor communicatie:

1. Heb geduld en geef niet te snel op
2. Wees je bewust dat ieder mens uniek is
3. Leer iemand kennen
4. Wees je bewust van zaken die communicatie kunnen beperken
5. Reflecteer op je communicatiestijl
6. Herken je eigen perceptie

Gespreksleidraad voor communicatie met mantelzorgers van mensen met dementie

Verpleegkundige en verzorgende professionals communiceren vaak met mantelzorgers van mensen met dementie. Hoe je dat kan doen? Je vindt hier tips voor communicatie met mantelzorgers.

Tips voor tijdens het gesprek:

- 1. Erken de betrokkenheid van de mantelzorger**
'Ik wil u vragen of u mee wilt gaan tijdens het eerste bezoek aan de dagbesteding. Dan kunt u ook zien hoe meneer reageert en kunnen we vervolgens samen bekijken of we nog eens gaan. Wat vindt u daarvan?'
- 2. Waardeer en benut de expertise van de mantelzorger**
'We zijn samen zoekende naar wat nu de beste manier is om hier mee om te blijven gaan, en het lijkt me goed u en uw broers daar ook bij te betrekken.'
- 3. Deel vroegtijdig en regelmatig informatie**
'Ik zou het graag even met u willen hebben over het gedrag van uw man. We merken namelijk dat hij zich in sommige situaties fysiek opstelt tegenover de verzorging.'
- 4. Doe aan gezamenlijke besluitvorming**
'Hoe zou u het vinden als er voortaan twee keer per week hulp komt voor uw vrouw met opstaan?'
- 5. Heb in het contact met de mantelzorgers oog voor hun emoties en behoeftes**
'Wat naar dat meneer steeds meer moeite krijgt met beantwoorden van vragen. Het lijkt mij erg vervelend voor u om te zien dat dit steeds minder wordt.'
- 6. Wissel taakgerichte communicatie af met praten over koetjes en kalfjes**
'Waar gaat u naar toe op vakantie?'
- 7. Pas je taalgebruik aan aan de mantelzorger**
'Uw moeder kan misschien soms wat boos of verward overkomen, dat kan komen door haar dementie.'

Algemene uitgangspunten voor communicatie:

1. Breng het sociale systeem in kaart
2. Leer de mantelzorger kennen
3. Erken de grenzen van je ondersteuning

Gespreksleidraad voor communicatie met zorgprofessionals van mensen met dementie

Verpleegkundige en verzorgende professionals communiceren vaak met andere zorgprofessionals over mensen met dementie. Hoe je dat kan doen? Je vindt hier tips voor communicatie met zorgprofessionals.

Tips voor tijdens het gesprek:

- 1. Deel onderling informatie**
'Wij maken ons zorgen om mevrouw. We signaleren dat zij zichzelf minder verzorgt. Maar als we haar daar op aanspreken haalt zij hierover simpelweg haar schouders op.'
- 2. Geef complimenten**
'Maar ik vind wel dat je er goed mee omgaat. Je blijft rustig en respectvol. Dat vind ik knap.'
- 3. Geef opbouwende feedback**
'Wat goed dat je dit bespreekbaar maakt in het teamoverleg, want ik vond het ook lastig. Bij meneer Wiersma hebben we een aangepast gedragsbehandelplan. Zou je dit eens willen bekijken? Dan kunnen we voorkomen dat er vervelende situaties ontstaan.'
- 4. Deel ook de emotionele kant van je werk**
'Ik vind het erg ingewikkeld om met het gedrag van mevrouw Grobben om te blijven gaan en ik merk dat het me niet altijd lukt geduldig te blijven.'

Algemene uitgangspunten voor communicatie:

1. Wees je bewust van je eigen rol en die van anderen in een team of netwerk
2. Ken je collega's
3. Schakel een collega in, indien nodig
4. Ken het beleid
5. Rapporteer objectief

Bron: Communicatie met mensen met dementie,
hun mantelzorgers en betrokken zorgprofessionals
Praktische handreiking hoe te handelen voor
verpleegkundigen en verzorgenden.

Deze publicatie is tot stand gekomen door een
samenwerking van het Trimbos-instituut, Nivel,
Vilans, Alzheimer Nederland en V&VN.

Oktober 2020.

v&vn

Communicatie met mensen met dementie, hun mantelzorgers en betrokken zorgprofessionals

Gespreksleidraden

v&vn